

Nämndplan med budget 2026

Utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndplanens syfte och funktion i styrmodellen	3
2	Förutsättningar inför kommande år	4
2.1	Ordförande har ordet	4
2.2	Förbättrings- och utvecklingsområden	4
2.3	Lagändringar som påverkar nämndens verksamheter	5
2.4	Omvärldsfaktorer som påverkar nämndens verksamheter	6
3	Mål och uppdrag	8
3.1	Ett tryggare Ale	8
3.2	Fokus på kundnytta i Ale	9
3.3	En effektivare organisation i Ale	15
4	Hantering av nulägesanalysens förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar	21
4.1	Sammanställning	21
4.2	Prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar	21
4.3	Pågående eller redan genomförda prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar	22
4.4	Ej för året prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar	22
5	Ekonomisk sammanfattning	23
5.1	Ekonomisk sammanställning	23
5.2	Investeringsplan	26
5.3	Verksamhetsmått	26
6	Organisation och basverksamhet	29
6.1	Reglemente och nämndens uppdrag	29
6.2	Beskrivning av basverksamhet	29

1 Nämndplanens syfte och funktion i styrmodellen

Varje nämnd fastställer årligen en nämndplan. Nämndplanen utgår från kommunens vision och kommunfullmäktiges beslutade mål och budget. Planen sammanfattar och beskriver hur varje nämnd ska nå fastställda mål och uppdrag, beskriver planerade aktiviteter under det kommande året samt redovisar de ekonomiska ramarna på verksamhetsområdesnivå.

Nämndplanen är en del av kommunens styrmodell. Styrmodellens process visualiseras nedan:

Nytt för nämndplan från och med 2025 är att respektive nämnds nulägesanalys förslag på förbättringar, effektiviseringar och besparingar hanteras i kapitel fyra där en prioritering fastställs.

2 Förutsättningar inför kommande år

2.1 Ordförande har ordet

Under året som gått har det varit ett tufft läge framför allt för våra förskolor där vi på grund av befolkningsprognosen tvingats stänga tre av våra förskolor. Detta påverkar hela vår verksamhet både barn, vårdnadshavare och pedagoger på de berörda förskolorna.

Vi har under året lagt mer kraft på att få ordning på vår närvarostatistik. Vi ser sakta att korttidsfrånvaron sjunker. Eftersom det är en stor kostnad för oss med detta så är vi glada över att vi kan se en skillnad. I budget 2026 lägger vi in flertalet åtgärder. Förstärkt närvaroarbete, bland annat genom skolsociala team där UBN fått extra medel för 2026 för förbättringar

Vi kommer under 2026 införa en kulturgaranti i Ales skolor från förskoleklass till årskurs 9 där alla elever garanteras en kulturaktivitet per årskurs, i en enlighet med den gjorda utredningen ”Kulturgaranti i skolan”.

Vi ser med spänning inför den satsning som görs inför höstterminen med Tvåläraarsystemet i årskurs 7.

Vi kommer också noga att följa satsningen på skolfrukost i årskurs 7–9.

Många av de utmaningar som både hela skolsystemet samt enskilda barn och elever möter kräver delaktighet och stärkt föräldraförmåga samt samverkan mellan olika aktörer. En genomlysning av organisationen i Ales F-6 skolor pågår med syfte att skapa likvärdiga förutsättningar för elever och medarbetare.

Flera steg har tagits inom områdena fullföljda studier och sysselsättning som består av ökad samverkan och ökat utbud av insatser för dessa målgrupper. Uppstarten av nationella program på gymnasiet förväntas ge effekter på främst fullföljda studier vilket i sin tur ger en kostnadshemtagning för kommunen i stort och på lång sikt.

Jag vill även rikta ett stort tack till våra medarbetare inom utbildningsområdet som gör sitt bästa varje dag runt om i Ale.

Lena Camp

Ordförande i Utbildningsnämnden

2.2 Förbättrings- och utvecklingsområden

Ale speglar i allt väsentligt förhållandena i riket avseende utbildningsverksamheternas utmaningar och därmed förbättrings- och utvecklingsområden. Dessa nationella områden beskrivs i Skolverkets lägesbedömning (Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2023, 2023:9).

- Ökade skillnader i elevers kunskapsutveckling behöver motverkas.
- Lärarnas förutsättningar att ge undervisning av hög kvalitet behöver stärkas.
- Rektorsomsättningen behöver minska för att skapa bättre kontinuitet i det pedagogiska ledarskapet.
- Insatser behövs för att möta ökad otrygghet och oro för framtiden.
- Den pedagogiska segregationen behöver brytas.
- Yrkesutbildningen behöver attrahera fler för att bättre bidra till kompetensförsörjningen.

I utbildningsnämndens tidigare rapporter framkommer följande område särskilt:

- Öka elevernas närvaro i skolan

- Förbättra tillgång till utbildning för Ales ungdomar och vuxna, vilket påbörjas i och med beslut om nationella program på Ales gymnasium från och med 2025, samt möjlighet för fler att läsa på kommunal vuxenutbildning.
- Effektivisering av lokalanvändning och placering av barn och elever.
- Effektivisering i organisation av personal och ekonomi och verksamhet.
- Ökad effektivisering av administration med stöd av bland annat digitalisering och AI.

De senaste årens kvalitetsrapporter pekar ut fyra strategier utifrån framgångsfaktorerna i Skolverkets nationella kvalitetssystem. Dessa återkommer som uppdrag till förvaltningen.

- Kompetent ledarskap och professionell utveckling
- Hälsöfrämjande lärmiljö och kompensatoriska insatser
- Förtroendefullt klimat och Tydlig roll- och ansvarsfördelning
- Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus.

Vad beträffar nyckeltalen är det främst gymnasiebehörighet och meritvärde för årskurs 9 som behöver öka. Att öka elevernas närvaro är ett annat prioriterat område. I syfte att lyckas producera den utbildning som ger Ales barn och elever framgångsrikt lärande är långsiktigt och envist arbete med de framtagna strategierna det främsta verktyget. Inom ramen för dem finns ett antal aktiviteter på kort sikt som förväntas leda till kvalitetsförbättringar.

Från den senaste nulägesanalysen återfinns också arbetet med att minska sjukfrånvaron hos personal och därmed minska kostnader för sjuklön och vikarier.

Ekonomistyrningen utifrån relevanta nyckeltal fortsätter och förbättrar både budget, prognos och uppföljningsarbetet inom utbildningsnämndens verksamheter. Det finns kommuner som har lägre kostnader och bättre nyckeltal, dessa används som jämförelse i undersökande syfte.

2.3 Lagändringar som påverkar nämndens verksamheter

Beslut

I juli 2025 började flera lagändringar gälla avseende skolsäkerhet, varje skolenhet ska nu ha en beredskapsplan och löpande säkerhetsarbete för att kunna hantera en allvarlig våldssituation och vidta åtgärder mot obehöriga personer mm. Centrum för våldsbejakande extremism har också en stödfunktion till skolor som känner en oro för en elev.

Från och med 1 juli 2025 regleras det i skollagen att alla elever ska ha tillgång till ett bemannat skolbibliotek på den egna skolenheten.

Läsåret 2024/25 genomfördes en del av de digitala nationella proven i Skolverkets provplattform och läsåret 2025/26 blir ytterligare prov digitala. Läsåret 2025/26 genomförs de nationella proven i engelska, matematik och svenska och svenska som andraspråk i årskurs 6 samt i engelska, matematik, NO-ämnena och SO-ämnena i årskurs 9.

1 september 2025 infördes det nationella professionsprogrammet som ger förskollärare, lärare och skolledare bredare möjlighet till kompetensutveckling och meritering införs.

I juni beslutade riksdagen att införa tioårig grundskola från höstterminen 2028, förskoleklassen ersätts med nya årskurs 1.

Regeringen har sedan 2023 gett flera myndigheter i uppdrag att upprätta samverkansstrukturer för att förstärka arbetet med att motverka att barn och unga hamnar i grov kriminalitet.

Kommande utredningar som kan komma att ha påverkan på verksamheterna

29 januari 2025 publicerades utredningen om stärkt trygghet och studiero i skolan. (SOU 2025:8). Utredningen var på remiss under våren och har inte gått vidare i lagstiftningskedjan.

19 februari 2025 publicerades utredningen om likvärdiga betyg och meritvärden. Bland annat föreslår utredningen en meritvärdeskalibreringsmodell, en numerisk betygsskala med tio betygssteg och ett nytt system för nation-

ella prov.

3 mars 2025 publicerades utredningen om minskad administration och reglering av förskollärares och lärares tid. Utredningen gav flera förslag på minskad dokumentation och att lärares undervisningstid ska regleras nationellt. Utredningen har varit på remiss och det återstår att se vilka förslag som går vidare till beslut. (SOU 2025:26)

27 november 2025 - Utredningen om en förbättrad elevhälsa. En särskild utredare ska analysera och föreslå hur elevhälsan kan stärkas i syfte att bättre tillgodose elevernas behov. Även regleringen om stödinsatser i skolan ska ses över. (Dir. 2024:30).

18 december 2025 - utredningen om en likvärdig förskola där förslag ska tas fram på en obligatorisk språkförskola för barn som inte i tillräcklig utsträckning exponeras för det svenska språket i sin hemmiljö och har bristfällig språkutveckling. (Dir. 2024:113). Om det genomförs kan det innebära att något fler barn vistas i kommunens förskolor.

14 januari 2026 - redovisas utredningen om bättre förutsättningar för rektorerna inom skolväsendet. Syftet är att stärka rektorernas pedagogiska ledarskap och minska omsättningen av rektorer. (Dir. 2024:48).

16 juni 2026 – ska en utredare presentera förslag på nya utbildningsvägar och fler möjligheter till behörighet att undervisa inom det specialpedagogiska området. (Dir. 2025:93)

17 juni 2026 - redovisas utredningen om tydligare regler och tillämpning av ledighet under termin och undantag från skolplikten (Dir. 2025:77).

12 augusti redovisas utredningen om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet. (Dir. 2025:31)

12 juni 2025 Redovisades delbetänkandet om en mer likvärdig resursfördelning till skolan och slutredovisas 1 november 2026. Utredningen ska ge förslag på hur mycket resurser varje kommun som golv minst ska tilldela sin egen skolverksamhet samt andra kommunala och enskilda skolhuvudmän. Utredningen föreslår en beräkningsmodell för att ge stöd till i resursfördelningen utifrån strukturella och socioekonomiska förutsättningar som är vägledande och inte obligatorisk att använda. (SOU 2025:72).

I september lämnade regeringen flera förslag på ändringar i samband med höständringsbudgeten 2025 och budgetpropositionen inför 2026 som har sin grund i utredningarna ovan. Det föreslås avsättas medel för att genomföra förslag gällande stärkt trygghet och studiero, nya läroplaner, nytt betygssystem, mobilfri skola och utökning av statsbidraget för personalförstärkning i elevhälsan. I december fattar riksdagen beslut om budgeten för 2026.

2.4 Omvärldsfaktorer som påverkar nämndens verksamheter

Med en omvärld i snabb förändring är det mycket som påverkar samhället och utbildning. Svensk skola generellt har inte lösningarna på de komplexa samhällsutmaningarna. Ale ligger i framkant i vissa avseenden men har även svårigheter att anpassa sig till den snabba förändringstakten och konjunkturläget. Andel behöriga till gymnasiet har de senaste åren börjat minska på nationell nivå. Även i Ale sjönk skolresultaten för årskurs 9 vårterminen 2025.

I den senaste omvärldsanalysen från SKR, *Vägnal för framtiden 5 - En spaning mot år 2035*, som kom hösten 2023, beskrivs fem spänningsfält och tio trender. Spänningsfälten är *globalisering, demografi, grön omställning, teknikutveckling* och *värderingar*. I nedanstående beskrivs utmaningar för Ales utbildningsverksamheter i förhållande till några av trenderna och omvärldsutvecklingens påverkan på utbildningsverksamheterna i Ale.

Demokratin utmanas med ett minskat förtroende och det ifrågasätts om det offentliga klarar av att upprätthålla sin del av samhällskontraktet. Att skapa förtroende och arbeta tillsammans med invånarna blir allt viktigare.

Den demografiska utvecklingen utmanar och i takt med att allt fler blir äldre och barnafödandet minskar kommer arbetskraften inte att räcka till. Kompetensutmaningen kommer inte att tillgodoses genom rekrytering och andra åtgärder behöver vidtas. Den minskade befolkningstillväxten har lett till att Ale behövt anpassa förskolan till ett minskat barnantal vilket kortsiktigt minskar kompetensutmaningen. Bristen på lärare förväntas dock bestå under lång tid. En ytterligare minskning av förskoleavdelningar kan eventuellt bli aktuell inför hösten 2026. I

Göteborgsregionen kommer antalet gymnasieelever att öka vilket medför en ökad konkurrens för Ales elever som jämförelsevis hittills haft låga meritvärden.

Med ett mer kunskapsintensivt arbetsliv och snabba förändringar på arbetsmarknaden, som till exempel ökad digitalisering och AI, behövs löpande vidareutbildning för att möta arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens. Behovet av ett kontinuerligt lärande genom hela yrkeslivet ökar och även behovet av praktisk yrkeskunskap. Den snabba utvecklingen av AI ställer höga krav på utbildningsverksamheterna att hänga med och hålla en hög utvecklingstakt för att elevers undervisning så långt det är möjligt kan förbereda dem för det omgivande samhället när de går vidare till studier och arbete. Samtidigt breder ”tyckonomin” ut sig och åsikter tenderar ges större vikt än vetenskaplig forskning, vilket skapar utmaningar i skolans uppdrag att verka utifrån vetenskaplig grund.

I takt med allt mer ojämlika livsvillkor ställs krav på ytterligare insatser för att kompensera för barns och elevers olika förutsättningar och skapa lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla, för allas lika tillgång till god utbildning och kvalitet på utbildningen. Lågkonjunkturen och de senaste årens inflation kan förstärka skillnader mellan barn och elever från olika socioekonomiska grupper ytterligare.

Den oroliga omvärlden med krig och oroligheter samt ökade krav på skolsäkerhet ställer höga krav på krisberedskap i verksamheterna.

Ytterligare åtgärder behöver vidtas för att begränsa klimatförändringarna. Utbildningsverksamheterna bidrar främst genom att i undervisning för barn och elever öka kunskap och handlingskompetens i miljö- och hållbarhetsfrågor.

I en osäker framtid och med komplexa samhällsutmaningar krävs nya arbetssätt och sätt att organisera, styra och leda. Mer fokus behöver ägnas åt framtiden för att navigera i en osäker tillvaro och begränsa oförutsedda händelser. Med framsyn som arbetssätt skapas möjligheter att baserat på vad vi vet idag, fånga in signaler och förutspå möjliga scenarion för att bättre möta framtidens utmaningar.

3 Mål och uppdrag

Sammanställning över mål och uppdrag

Riktningmål	Mål	Uppdrag
Ett tryggare Ale		
Fokus på kundnytta i Ale	Verksamhetsskap - medarbetarskap KF	
	Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare N	
	Fler Aleinvånare i sysselsättning N	
		Inför kulturgaranti i Ales skolor KF
		Bibehållen lärartäthet i för- och grundskola KF
		Pröva tvälärarsystem på en årskurs i högstadiet KF
		Minska skolfrånvaron KF
		Fyra strategier för framtiden N
En effektivare organisation i Ale	Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen och i ett förvaltningsövergripande perspektiv KF	
	Hållbar kompetensförsörjning KF	
	Hållbart arbetsliv KF	
		0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar KF
		Minska den administrativa tiden för lärarna KF
		Gå vidare med förslag från nulägesanalysen N

3.1 Ett tryggare Ale

Utifrån forskning lyfter förvaltningen fram fyra aspekter inom området trygghet.

Tillit och gemenskap

Tillit till andra invånare och känslan av gemenskap är avgörande faktorer för trygghet. När människor känner sig trygga med sina grannar och andra i området minskar risken för otrygghet.

Fysisk miljö och design

- Utomhusmiljöer som är väl belysta, öppna och välskötta ger en känsla av trygghet.
- God utformning av offentliga platser, som parker och torg, är viktigt för att minska otrygghet.
- Social sammanhållning och positiva relationer bidrar till att skapa en trygg miljö.

Brottsförebyggande arbete

- Samverkan mellan olika aktörer, som kommun, polis och civilsamhället är avgörande för att skapa trygghet.
- Förebyggande insatser, som ökad närvaro av polis och trygghetsvandringar, har visat sig vara effektiva.

Invånarnas perspektiv

- Att involvera invånarna i trygghetsfrågor är viktigt. Medborgardialog och delaktighet kan bidra till att

identifiera områden som behöver förbättras.

- Forskning bör även undersöka medborgarnas syn på trygghet i kommunen och utvärdera effekterna av olika åtgärder.

Att bli behörig till gymnasiet är för varje individ ett avgörande steg för framtiden och bidrar till att skapa ett tryggt samhälle. Det viktigaste utbildningsnämndens verksamheter kan göra inom området är att skapa goda förutsättningar under elevernas utbildningstid i förskola och skola med god undervisning och en trygg skolmiljö. Trygga elever med hög skolnärvaro bidrar till att minska utanförskap bland barn och unga.

Det trygghetsskapande arbetet inom förskolor och skolor rymms inom det pedagogiska uppdraget och återfinns under nämndmålet om lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare.

3.2 Fokus på kundnytta i Ale

Kundnytta innebär att skapa bästa möjliga värde utifrån tillgängliga resurser för nämndens målgrupper. Verksamheten och de insatser som görs motsvarar behoven och att barn, elever och vårdnadshavare är i fokus.

- Fler grundskoleelever ska nå behörighet till nationellt gymnasieprogram.
- Alla ska erbjudas förskoleplats inom fyra månader.
- Skolvalet ska präglas av en för invånarna transparent och rättssäker process.
- I den regiongemensamma enkäten till vårdnadshavare inom förskolan (GR) ska nöjdheten öka.
- Utveckla möjligheterna att erbjuda nationella gymnasieprogram.
- Den förbättrade klagomålshanteringen ska öka förutsättningarna att arbeta med kvalitetsförbättringar.
- Utbildningsnämnden ska erbjuda dialoger inför viktiga beslut.
- Vårdnadshavare ska på sikt möta en förenkling av de digitala tjänster som förvaltningen erbjuder.
- Göta älvdalens LärCentrum för gymnasieungdomar och vuxna utvecklas

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024
Andel elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9	81,2 %	86,4 %
Vårdnadshavares helhetsomdöme om barnets förskola (GR vårdnadshavarenkät)	4,4	4,4
Andel som får förskoleplats inom 4 månader	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval, förskoleklass	100 %	100 %
Andel som får sitt förstahandsval, årskurs 7	95 %	98 %

3.2.1 Mål

Verksamhetsskap - medarbetarskap

Beskrivning

Arbetet med att stärka organisationen ska fortsätta. Kommunen skall aktivt arbeta med att införa och utveckla principer för verksamhetsskap och medarbetarskap, i linje med påbörjad handlingsplan.

Målet är att alla medarbetare ska känna sig delaktiga och engagerade i sitt arbete, och att ledarskapet systematiskt stödjer detta.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

Verksamhetsskap är ett förhållningssätt som innebär att verksamhetens uppdrag sätts i centrum. En gemensam och tydlig bild av uppdraget skapar förutsättningar för att medarbetare ska känna motivation och engagemang.

Arbetet med att utveckla och införa principer för verksamhetsskap sker samlat med den fortsatta implementeringen av kommunens värdegrund, arbetet med ständiga förbättringar och inom ramen för förhållningssättet tillitsbaserad styrning och ledning. Utveckling och införande av principer för verksamhetsskap ska ske genom att kommunen:

1. Skapar gemensam förståelse av verksamhetens uppdrag genom att tydliggöra och föra dialog kring uppdrag och mandat på alla nivåer.
2. Utvecklar verksamhetsanpassade strukturer, arbetssätt och exempel för att principer för verksamhetsskap ska kunna införas på ett effektivt sätt i kommunens olika verksamheter.
3. Underlättar arbetet med verksamhetsskap genom att tydliggöra förhållningssättets relation till kommunens värdegrund och den tillitsbaserade styrningen.

Lika möjligheter till framgångsrikt lärande för alla invånare

Beskrivning

För att samhället ska kunna utvecklas med allas aktiva deltagande är en god utbildning för alla (Globala målet nr 4) av stor vikt. Det finns idag en betydande skillnad i kunskapsresultat för Ales samt för Sveriges elever beroende på socioekonomisk bakgrund. Lika möjligheter till framgångsrikt lärande är därför ett relevant mål.

Utvecklingen av utbildningen sker inom ramen för det som kallas systematiskt kvalitetsarbete och beskrivs årligen i de pedagogiska boksluten för de olika skolformerna. Inom det systematiska kvalitetsarbetet finns också de strategier som på huvudmannanivå förväntas leda mot ökad kvalitet. Utöver strategierna, som beskrivs längre ned, ska nämnden i sitt arbete och sina beslut verka för:

- En gynnsam sammansättning av barn och elever inom enheter och över kommunen som helhet. Det innefattar planering för nybyggnation, skolupptagningsområden samt sammansättningar av grupper och klasser.
- Att fördelningen av kompetens och behörighet baseras på behoven hos kommunens barn och elever.
- Långsiktighet och minskad omsättning av rektorer och pedagoger genom goda förutsättningar
- Ett kommungemensamt samarbete med invånarna i fokus avseende både främjande, förebyggande och åtgärdande insatser för barn, ungdomar och deras familjer.

Beslutad av

Nämnd

Förvaltningens plan för genomförande

Utifrån de pedagogiska boksluten pekar förvaltningen ut fyra strategier som utgår från framgångsfaktorerna i Skolverkets nationella kvalitetssystem. Dessa återkommer som uppdrag till förvaltningen.

- Kompetent ledarskap och professionell utveckling
- Hälsöfrämjande lärmiljö och kompensatoriska insatser
- Förtroendefullt klimat och Tydlig roll- och ansvarsfördelning
- Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus.

Uppföljningen kommer i huvudsak att redovisas som en del under målet samt i de pedagogiska boksluten för 2026.

Mått	Utfall 2025	Utfall 2024
Andel (%) elever i årkurs 5 som svarar "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan Känner du dig trygg i skolan? (Skolenkäten)	82 %	86 %
Andel (%) elever i årkurs 8 som svarar "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan Känner du dig trygg i skolan? (Skolenkäten)	78 %	75 %
Andel inskrivna barn i åldern 3–5 år i kommunen, Kolada ID: N11821	95,6 %	96,5 %
Andel elever som uppnår kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3	69,7 %	66,1 %
Andel elever som uppnår kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i matematik i årskurs 3	69,3 %	67,1 %
Andel elever som har lägst betyget E i samtliga ämnen efter årskurs 6	74,5 %	76,3 %
Genomsnittligt meritvärde efter årskurs 9	223,7	227,4
Andel elever som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet efter årskurs 9	81,2 %	86,4 %
Andel elever som har föräldrar med förgymnasial eller gymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.	67,1 %	78,2 %
Andel elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning som uppnår behörighet till gymnasiet.	89,7 %	92,3 %

Fler Aleinvånare i sysselsättning

Beskrivning

Nämnden ska verka för fler lokala möjligheter till utbildning för Ales ungdomar och vuxna. Dessa bör ha fokus mot lokal och regional arbetsmarknad. Genom samverkanstrukturen för arbetsmarknadsstrategisk och operativ samverkan som skapats i Ale ska fler ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ej är i sysselsättning erbjudas att komma i en egen hållbar försörjning genom olika förvaltningsövergripande åtgärder och insatser.

Ales ungdomar, unga vuxna samt de invånare som ännu ej är i sysselsättning har behov av flexibla insatser och ett brett utbud av möjligheter. En faktor för att skapa flexibla insatser är Insteget som ger möjlighet att samordna förvaltningsövergripande insatser för målgruppen och ett bredare utbud genom samarbete med flera förvaltningar. Ändringar i skollagen för gymnasial och vuxenutbildning innebär att arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av utbildningar på gymnasial nivå. En ny förordning innebär ett ökat ansvar för kommuners samverkan för fler utbildningar som leder till arbete efter gymnasium och komvux

Beslutad av

Nämnd

3.2.2 Uppdrag

Inför kulturgaranti i Ales skolor

Beskrivning

Inför en kulturgaranti i Ales skolor från förskoleklass till årskurs 9. Under året ska en kulturgaranti införas i Ale kommun där alla elever garanteras en kulturaktivitet per årskurs, i enlighet med den gjorda utredningen ”Kulturgaranti i skolan”.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

Förvaltningen startar planering tillsammans med kommunledningsförvaltningen för att genomföra kulturevenemang för eleverna under hösten 2026.

Bibehållen lärartäthet i för- och grundskola

Beskrivning

Utbildningsförvaltningen upplever ökade kostnader under 2025 och ser en rad utmaningar inför 2026.

En ramtilldelning säkerställer bibehållen lärartäthet för 2026.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

Prognos för personaltäthet i förskolans grundbemanning 2026 är cirka 5,3 barn per heltidsanställd personal och knappt fem barn per heltidsanställd personal inklusive löparteam (det är den senare siffran som jämförs nationellt), samma nivå som 2025 enligt budgettilldelningen.

För grundskolan är prognosen för grundbemanning på samma nivå som 2025, drygt 13 elever per lärare. Hösten 2026 som är den period den nationella statistiken mäts kommer att bli bättre i och med uppdraget om tvåläraresystem för årskurs 7.

Pröva tvåläraresystem på en årskurs i högstadiet

Beskrivning

Pröva tvåläraresystem i årskurs 7 på högstadiet med start hösten 2026. Med forskning som grund prövas ett tvåläraresystem på våra högstadieskolor. Syftet är att förbättra elevernas resultat och förbättra arbetsmiljön för såväl elever som lärare.

Uppdraget skall löpande följas upp, utvärderas och redovisas i december 2026. Uppdraget är av engångskaraktär och är således inte ramhöjande.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

Förvaltningen startar tvåläraresystem för årskurs 7 på de kommunala högstadieskolorna hösten 2026. Då effekterna av dessa åtgärder inte kommer att synas direkt kommer en utvärdering inte kunna presenteras för kommunfullmäktige i december 2026. En mindre uppföljning presenteras på utbildningsnämndens arbetsutskott i oktober.

Minska skolfrånvaron

Beskrivning

Genom en satsning och utveckling, med start i januari 2026, inom elevhälsoteam (EHT) ska skolfrånvaron minska.

Uppdraget skall löpande följas upp, utvärderas och redovisas i december 2026. Uppdraget är av engångskaraktär och är således inte ramhöjande.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

Genom en satsning och utveckling, med start i januari 2026, inom skolsociala team ska skolfrånvaron minska.

Ändring av skrivning från elevhälsoteam till skolsociala team. Förändringen är förankrad med politisk kommunledning.

Fyra strategier för framtiden

Beskrivning

Utifrån de pedagogiska boksluten identifieras fyra strategier baserade på framgångsfaktorerna i Skolverkets nationella kvalitetssystem.

- Kompetent ledarskap och professionell utveckling
- Hälsöfrämjande lärmiljö och kompensatoriska insatser
- Förtroendefullt klimat och Tydlig roll- och ansvarsfördelning
- Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus.

Beslutad av

Nämnd

Förvaltningens plan för genomförande

1. Kompetent ledarskap och Professionell utveckling

Forskning visar att ett fortsatt fokus på skolledarrollen är bland det viktigaste huvudmannen kan göra. Det innebär att stödja, utmana och skapa goda förutsättningar både genom att tillsammans arbeta med hela systemet och delaktighet i det samt att arbeta när enhetens utmaningar. Verksamhetschefsrollen har en stor och viktig del av sitt uppdrag i att utgöra ett nära ledarskap som kontinuerligt bygger kapacitet hos den enskilde ledaren och hos teamen.

Det kommer under året en statlig utredning på området skolledares förutsättningar vars arbete noga ska följas lokalt och i samband med det ska förutsättningarna belysas utifrån rektorsrollen.

Mycket uthållighet behövs kring det kapacitetsbyggande och verksamhetsnära arbetet och här går strategin ihop med Förtroendefullt klimat och Tydlig roll- och ansvarsfördelning.

Ledare på alla nivåer behöver professionell utveckling i ett vetenskapligt och undersökande förhållningssätt för

att förstå hur man bäst kan påverka. Det behövs stärkande insatser inom rektors undervisningsnära ledarskap för att ytterligare förstärka pedagogernas lärande och åstadkomma en verklig förändring för barn och elever.

Exempel på åtgärder:

- Fortsatt och utökad delaktighet i hela utbildningsnämndens område och styrkedja genom fler dialogtillfällen mellan chefer och nämnd samt ökad information hela vägen ut i organisationen
- Genom förstärkningar i skolledarfunktionerna så skapas hållbart och närvarande ledarskap.
- Förstärka teamarbetet genom bland annat regelbunden coaching och att man får gemensamt ansvar för fler och större frågor.
- Huvudmannen ska leda rektorerna i att utvecklas i att arbeta systematiskt och nära kvaliteten i undervisningen genom deltagande i ett treårigt forsknings- och utvecklingsprojekt "Rektors undervisningsnära ledarskap".

2. Hälsofrämjande lärmiljö och Kompensatoriska insatser

För att barns och elevers behov ska tillgodoses på bästa sätt är det viktigt att resursfördela strategiskt, vilket är komplex på huvudmannanivå. Ett skifte av resurser till tidigare år ger barnen robust grund för fortsatt utveckling medan sena insatser ger liten effekt. Att åstadkomma en sådan förskjutning är av stor vikt och under en omställningsperiod resurskrävande. En fortsatt aktiv dialog mellan politik, förvaltningsledning och rektorer om hur resurser ska användas kommer att bedrivas. Det komplexa huvudmannaupdraget innefattar också frågor om hur fördelningen ska ut på kort och lång sikt och för respektive nivå av främjande, förebyggande och åtgärdande liksom vilka funktioner och insatser som behövs i systemet och hur det avgörs vad som är insatser skolan bör klara själv. Det kan konstateras att för att minska mängden ärenden som kräver stora insatser behöver basen stärkas. Det finns en stor potential i att förändra synsätt och arbetssätt avseende barn- och elevhälsoarbetet, hela vägen från barngrupp/klassrum till särskilda stödinsatser. Ett systemstärkande arbete runt barn och elever har startats upp. Under kommande läsår kommer strukturen av kompensatoriska insatser att utvecklas.

Många av de utmaningar som både hela skolsystemet samt enskilda barn och elever möter kräver delaktighet och starkt föräldraförmåga samt samverkan mellan olika aktörer. Den justerade organisationen med en tjänst på verksamhetsnivå som har fokus på social hållbarhet och barn- och elevhälsa utgör en nyckelfunktion för att stärka arbetet med helhetssyn och samverkan.

Exempel på aktiviteter:

- Stärka resurserna för yngre åldrar
- Förstärkt närvaroarbete, bland annat genom skolsociala team där UBN fått extra medel för 2026.
- Fler vägar framåt för ungdomar genom samverkan mellan olika verksamheter.
- Tillgången till barn- och elevhälsa ska förstärkas och fördelas mer likvärdigt.
- Fortsatt arbete för systemsyn och helhetsansvar inom organisationen, både kultur och nya strukturer. En del är att stärka föräldrahälsa genom uppskalning av föräldrastödet. Samsyn och gemensamt uppdrag som utvecklingsarbete för elevhälsa och skola ska prioriteras.
- Rektors undervisningsnära ledarskap ska utvecklas så att alla pedagoger har en undervisning som främjar att alla barn och elever lyckas.
- Ta fram en mer flexibel och behovsanpassad resursfördelning där både kultur och struktur stödjer uppdraget.

3. Förtroendefullt klimat och Tydlig roll- och ansvarsfördelning

I denna framgångsfaktor lyfts det stora ansvar och handlingsutrymme som måste finnas närmast barn och elever, hos pedagogerna och det finns möjligheter att göra mer inom detta område. Ett förhållningssätt som bygger på att man inte själv har handlingsutrymme och kan leda fram en lösning utan att det måste göras av chef skapar obalans och tröghet i arbetet. Strategin framåt handlar om att bygga allas handlingskapacitet och medansvar och det ska göras inifrån och ut med den egna drivkraften som utgångspunkt. När allas drivkrafter görs gemensamma skapas förändringskraft som ingen ensam chef kan leda fram.

Exempel på aktiviteter:

- Ett fortsatt arbete med systemsyn som grund för organisationskulturen kommer att bedrivas.
- Kunskapshöjande insatser i hur man bygger kultur på en arbetsplats och i en organisation ska genomföras. Ales mål och budget styrs detta genom mål om Medarbetarskap och verksamhetsskap.
- Förvaltningen tar fram en handlingsplan för frisknärvaro i samråd med HR-avdelningen.
- Ett fortsatt arbete med tydliggörande av och dialog i styrkedjan, bland annat genom tillitsdialoger kommer att genomföras.

4. Systematiskt kvalitetsarbete med undervisningen i fokus

Den bärande ryggraden i enheternas och huvudmannens arbete ska vara det systematiska kvalitetsarbetet. Det systematiska kvalitetsutvecklandet behöver hitta sina former som gör att det bär och gör skillnad i rektorers och pedagogers val av handlingar. Det finns en mängd data som kan vara tidskrävande att bearbeta och det finns många kvalitativa underlag som är lika nödvändiga för att fördjupa förståelsen som man inte finner tid att samla in och analysera. Barns och elevers upplevelser ska förstås tillsammans med de eventuella kvantitativa data som finns. AI ska användas för att bearbeta data, både kvalitativ och kvantitativ i syfte att effektivisera den processen och kunna fokusera på prövande framåt.

En viktig utgångspunkt är att det finns få snabba lösningar och alla samband är komplexa, därför blir det kontinuerliga, långsiktiga, systematiska kvalitetsarbetet av stor vikt för alla skolformer. Huvudmannens strategi blir att fortsätta stödja och utmana i det lokala systematiska kvalitetsarbetet, då skolforskning visar på den stora vikten av att ha utgångspunkten i den lokala kontexten. De enheter som i perioder har störst behov av utveckling har ofta det inom många områden vilket gör att det behöver upptäckas i tid samt ges tid och resurser, därför kommer huvudmannen att fortsätta arbeta nära enheternas behov.

På huvudmannanivå ska kvalitetsarbetet fortgå utifrån ett tydligt huvudmannaperspektiv och det nya nationella kvalitetssystemet med fortsatt tyngdpunkt på de i forskning grundade framgångsfaktorerna. Dessa utgör underlaget för huvudmannens strategier där många av de insatser som görs träffar flera av faktorerna och flera faktorer är också liknande. Det gör att de bildar mer av en helhet men för att vässa arbetet behöver de också fortsätta att analyseras var för sig.

Exempel på aktiviteter:

- Stödja och utmana enheterna i att utveckla nyfikenhet på effekter, samband och prövande framåt och att arbeta närmre sina målgrupper i det.
- Huvudmannen ska leda rektorerna i att utvecklas i att arbeta systematiskt och nära kvaliteten i undervisningen genom deltagande i ett treårigt forsknings- och utvecklingsprojekt "Rektors undervisningsnära ledarskap".
- Tydliggöra huvudmannens arbete med enheter i behov av stöd.
- Förstärka arbetet med skollagsuppföljningen i syfte att säkra och kvalitetsutveckla alla delar.
- Utveckla överlämningsarbetet

3.3 En effektivare organisation i Ale

Genomlysningssuppdragen och nulägesanalyserna har visat på förbättringsområden som kan skapa en mer ändamålsenlig och effektiv organisation. Arbetet med ständiga förbättringar pågår kontinuerligt och beskrivs under målet nedan om innovation och ständiga förbättringar.

3.3.1 Mål

Arbeta kontinuerligt med innovation och ständiga förbättringar, både inom den enskilda förvaltningen och i ett förvaltningsövergripande perspektiv

Beskrivning

Organisationen ska kontinuerligt ifrågasätta vad som går att förbättra och effektivisera för att höja kvaliteten och/eller sänka kostnader.

Det löpande arbetet skall ligga som en naturlig del i årshjulet och redogöras för i nulägesanalysen.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

Som anges i beskrivningen kommer förvaltningens samlade bild över utmaningar, brister och jämförelser, tillsammans med förslag på förbättringar, att lyftas i nulägesanalysen. Kommunövergripande förslag på förbättringar kommer att redovisas i kommunstyrelsens nulägesanalys.

Pågående förbättringar nedan finns också beskrivna i den senaste nulägesanalysen

Lokaleffektivitet och anpassning av förskola utifrån minskade barnantal

Det viktigaste effektiviseringsarbetet som pågår inom utbildningsförvaltningen är att anpassa förskolelokaler till minskade barnantal. Det handlar om att ha effektiva arbetssätt för att snabbt kunna anpassa sig till förändringar i målgrupperna som i dagsläget främst gäller förskolan. Lokaleffektivitet för alla verksamheter är ytterligare en stor pusselbit i utbildningsnämndens arbete mot en mer effektiv organisation. Det pågår ett arbete för ett effektivare lokalutnyttjande och minskat investeringsbehov. En genomgång av utbildningslokaler och hur de kan nyttjas och byggas om på ett mer resurseffektivt sätt och därmed minska behovet av paviljonger och nybyggnation har påbörjats, men beräknas ge effekt på längre sikt, efter 2026. En prioritering av detta område med en snabb kartläggning och medel för ombyggnation skulle på sikt frigöra medel för andra prioriteringar.

Fortsatt genomgång av kostnader och effektivitet i jämförelse med andra kommuner

Utbildningsförvaltningen fortsätter att utveckla arbetet med nyckeltal och ekonomistyrning. Arbetet med jämförelser av andra kommuner utvecklas och Ale kommit ligger väl framme inom detta vilket underlättar möjligheterna att styra resurserna till kärnverksamheten. Prognoserna av nyckeltal gällande personaltäthet stämmer i stort sett väl över tid.

Effektivisering med hjälp av bättre digital infrastruktur och AI

Det senaste året har ett pilotprojekt med AI pågått där en grupp med olika befattningar inom förvaltningen ingår i syfte att hitta ett brett spektrum av effektiviseringsmöjligheter. Försöket fortsätter och tar även ny form med bredare utbildningsinsatser för all personal. Bedömningen är att det tar tid innan effekter kan uppnås på grund av den tid som under en period behöver läggas på inläring. En förbättring av den digitala infrastrukturen som stöttar både administration och den pedagogiska utvecklingen behövs också. Flera avtal är under översyn och kommer under 2026 att bli föremål för upphandling. En viktig målsättning är att ingen data ska flyttas manuellt mellan olika system utan en uppgift ska endast behöva läggas in en gång. Att på sikt minska antalet administrativa tjänster bör bli möjligt och en hypotes är att om den centrala förvaltningen och administrationen skulle kunna effektivisera sin arbetstid med fem procent som skulle kunna användas till annat motsvarar det arbetstid till en kostnad av cirka 1,8 mkr. Detta är ett mål att arbeta mot där tiden inledningsvis skulle kunna användas till annat som ger mer kundnytta och kommer invånare och brukare till gagn. Att minska antalet administrativa tjänster på kort sikt kan dock innebära att den administrativa bördan ökar på pedagoger och rektorer vilket skulle motverka uppdraget om att minska den administrativa tiden för lärarna. Konsekvensen kan också innebära minskad service till invånare då dessa medarbetare ofta är de man vänder sig till samt minskade möjligheter att göra utredningar som ska ligga till grund för beslut och effektiviseringar.

Sysselsättning och fullföljda studier

Förvaltningen fortsätter arbetet inom områdena fullföljda studier och sysselsättning som består av ökad samverkan och ökat utbud av insatser för dessa målgrupper. Uppstarten av nationella program på gymnasiet förväntas ge effekter på främst fullföljda studier vilket i sin tur innebär lägre kostnader för kommunen på lång sikt. Vidare arbetar förvaltningen med att tydliggöra och öka arbetet med kommunens kommunala aktivitetsansvar. En förbättrad och mer effektiv resursfördelning av personal genom samordningen mellan komvux och Älvgymnasiet samt LärCentrum ger möjlighet för målgruppen att få stöd i fler ämnen, till exempel hybridklassrum för ämnesstöd samt samordning med andra utbildningssamordnare. På kort sikt finns en planering för en utökad samverkan mellan SFI-elever och sammanhållen utbildning inom Lärcentrumets verksamhet. Målet är även att utveckla ett förebyggande arbete riktat mot personer inom kommunalt aktivitetsansvar. Tentamensservice och utökad service genom studiestöd och planering i ett eventuellt plugin är under utarbetning. Samarbete med Lilla-Edet inom SFI-utbildningar möjliggör att utbudet kan öka, samt att utbildningsplatser fylls upp och skapar en effektiv utbildningsorganisation. Ett samverkansprojekt med caféverksamhet är under uppstart i Lärcentrums lokaler. Projektet är en samverkan mellan AMFE och Komvux och ska främja kvinnors möjlighet till etablering på arbetsmarknaden och att utveckla det svenska språket genom arbete och praktik.

Utvecklad samverkan med socialtjänsten

Samverkan mellan socialtjänsten och utbildningsförvaltningen kommer att utvecklas ytterligare i och med nya socialtjänstlagen avseende insatser för barn och unga.

Hållbar kompetensförsörjning

Beskrivning

Säkerställ att vi använder alla kompetenser på rätt plats i organisationen och att vi automatiserar och effektiviserar i största möjliga utsträckning.

Säkerställ arbetet med vidareutveckling av möjligheter att skapa karriärvägar för befintlig personal.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

Ale kommun arbetar med en gemensam kompetensförsörjningsplan och tillhörande handlingsplan utifrån en fastlagd process. Planen betonar särskilt behovet av kunskapsöverföring, digitalisering och nya arbetssätt samt att stärka intern och extern samverkan. Kommunens digitala utbildningsplattform ger nya möjligheter till effektiv och bred kompetensutveckling.

När förändringar görs ska nyttan för barn och elever stå i centrum genom att pedagogers och rektorers arbetstid går till rätt saker.

Alla kompetenser på rätt plats: Förvaltningen tar om initiativet till att se över vilka funktioner som bäst utför vilka arbetsuppgifter och var i organisationen de kan finnas. Inom förvaltningen ska arbetet med olika kompletterande befattningar utvecklas.

Effektivisera: Möjligheterna att använda AI ska generera effektiviseringar inom administrativa och pedagogiska befattningar. Nya initiativ behövs för att utveckla strukturer som kan ta tillvara de nya digitala möjligheterna. Arbetssätt avseende det administrativa ska stödja den kultur och det verksamhetsfokus som utvecklas.

Karriärvägar: Inom kompetensförsörjningsplanen finns insatser för karriärvägar för medarbetarna. För lärare och rektorer har ett nytt statligt professionsprogram startat som ska ge möjligheter till meritering.

Hållbart arbetsliv

Beskrivning

Kommunen som arbetsgivare ska fortsatt främja trygghet, kompetens och professionell utveckling.

Ständiga förbättringar ska prägla våra arbetsplatser där innovation och medarbetarengagemang står i fokus.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

Arbetet sker utifrån *Åtgärdsplan minskad sjukfrånvaro och personalomsättning*, fastställd av kommunfullmäktige 2025-03-03 § 43. Åtgärdsplanen beskriver hälsofrämjande åtgärder samt förebyggande och åtgärdande insatser mot ohälsa för att minska sjukfrånvaro. Planen omfattar även åtgärder för minskad personalomsättning. Ett led i arbetet för ett hållbart arbetsliv är införandet av förhållningssättet verksamhetskap. Genom verksamhetskap skapas förutsättningar för delaktighet, engagemang och ett gemensamt ansvar för verksamhetens utveckling. Det bidrar till hälsosamma och hållbara organisatoriska och sociala arbetsmiljöer samt stärker friskfaktorer som främjar både trygghet och professionell utveckling.

Trygghet: Dialog i styrkedjan och en aktiv dialog med närmsta chef blir en del samt att utveckla alla chefers kompetens inom kulturarbete.

Kompetens och professionell utveckling: Utbildningsförvaltningen ska fortsätta arbetet med kompetensförsörjning och professionell utveckling enligt kompetensförsörjningsplanen.

Innovation: En kompetenshöjning inom olika metoder för innovationsarbete ska ske.

Medarbetarengagemang: Meningsskapande och hela uppdraget i fokus är viktiga utvecklingsområdet för förvaltningens kulturarbete. Ett arbete sker med att tydligare ta barns och elevers behov, och nyfikenhet och se barnen och hela lärmiljön som resurser. Genom att sakta ner tempot, vara närvarande och arbeta mer med helhet istället för att dela upp uppdraget i delar ger det barn som är mer intresserade och nyfikna vilket ger pedagoger som får mer meningsfulla och engagerande arbetsdagar, ett mer hållbart arbetsliv.

Ett område att arbeta vidare med för meningsskapande och trygghet är att minska skrivande och rapporter och fortsätta vägen mot fler dialoguppföljningar på alla nivåer.

3.3.2 Uppdrag

0,25 % av budget ska användas till innovation, utveckling och förbättringar

Beskrivning

Alla förvaltningar skall under Q1 2026 till nämnd redovisa olika förslag till innovation och förbättring av verksamheten som motsvarar 0,25 % av tilldelad budget. De 0,25% är helt fristående från respektive förvaltnings "reserv" i ekonomistyrning/ budgetprocess.

Nämnderna skall senast Q2 ha prioriterat och beslutat hur och vad frigjorda medel skall användas till med start Q3.

Förslag som inte kan genomföras under året skall lyftas med i nästkommande års nämndplan.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

0,25 procent avsätts redan i budget 2026 för att säkerställa att medlen finns att tillgå.

Område att prioritera

Närvaro- och kunskapsstärkande i tidiga åldrar: Resursförstärkning yngre år för läs- och skrivutveckling. Det baserar sig på forskning och slutsatser kring att en god grundläggande kunskapsutveckling för alla är avgörande för så många aspekter av det som senare behandlas som symptom så som brist på studiero och frånvaroproblematik.

Minska den administrativa tiden för lärarna

Beskrivning

Utred och redovisa vilka administrativa pålagor som Ale kommun har lagt ovanpå lagstiftning eller motsvarande. Redovisa konsekvenser av att reducera dessa i syfte att ge lärarna mer tid i klassrummet.

Återrapporteras i juni 2026.

Beslutad av

Kommunfullmäktige

Förvaltningens plan för genomförande

Förvaltningen kommer att genomföra en utredning med bred delaktighet av berörda parter. Arbetet kommer inte att resultera i ökad tid i klassrummet då denna minskar genom en ny statlig reglering. Utredningen har varit på remiss och det återstår att se vilka förslag som går vidare till beslut. (SOU 2025:26)

Gå vidare med förslag från nulägesanalysen

Beskrivning

Utbildningsförvaltningen ska gå vidare med följande förslag från nulägesanalysen som förvaltningen presenterade på utbildningsnämndens sammanträde 26 februari 2025.

- Att elever i årkurs 1 och 2 delar på en dator vilket motsvarar en kostnadsminskning på 1,2 miljoner
- Att sänka kostnaden för administrativa tjänster med fem procent vilket motsvarar en kostnadsminskning på 1,8 miljoner.

Medel ska gå till hälsocoach årskurs F-6 respektive projekt senior i skolan.

- UBN 2025/118 Beslut 2025-04-02
- UBN 2025/349 Beslut 2025-09-03

Beslutad av

Nämnd

Förvaltningens plan för genomförande

I nulägesanalysen anges att inför beslut om omprioritering behöver konsekvensutredning genomföras. Utbildningsförvaltningen återkommer till utbildningsnämnden med förslag inför dessa beslut i februari respektive mars.

I väntan på beslut om omprioritering frigörs medel för dessa satsningar genom minskad kostnad för sjukfrånvaro och minskad vikarieanskaffning enligt förvaltningens huvudförslag om effektivisering på en procent i nulägesanalysen 2025. Under hösten 2025 finansieras hälsocoachen enligt tidigare beslut om användning av överskott av PO-pengar.

4 Hantering av nulägesanalysens förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar

I tidigare nulägesanalyser har förbättringar, effektiviseringar och besparingar föreslagits. Enligt beslut i kommunfullmäktige ska hanteringen av dessa förslag redovisas i nämndplanen. Nedan redovisas prioriteringsordning och hur de förslag som prioriteras ska hanteras under året. Förslag som prioriteras kan också bedömas som redan genomförda om de har hanterats och bedömts som klara.

Kommunövergripande förslag på förbättringar, effektiviseringar eller besparingar hanteras i kommunstyrelsens nämndplan.

4.1 Sammanställning

4.2 Prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Nya prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Minska sjukfrånvarokostnader

Att minska sjukfrånvaron och därmed minska kostnader var ett centralt förslag i nulägesanalysen. Förnyade och omfattande insatser behöver göras för att förebygga sjukfrånvaro vilket kan vara den viktigaste insatsen för ökad kvalitet och effektivitet. En preliminär ungefärlig beräkning visade att förvaltningens kostnader kan minskas med cirka 5,5 mkr i sjuklönekostnader och vikariekostnader om förvaltningen lyckas minska korttidsfrånvaron till tre procent 2026. Beräkningen gjordes utifrån lönekostnad för 2024 och personalomkostnadsnivå för 2025.

Arbetet görs utifrån den åtgärdsplan som togs fram utifrån rapporten om sjukfrånvaro och personalomsättning och är kopplat det kommunövergripande målet om hållbart arbetsliv.

Nedanstående prioriteringar finns som uppdrag i nämndplanen

Effektivisering med hjälp av AI

Under 2024 har ett pilotprojekt med AI pågått där en grupp med olika befattningar inom förvaltningen ingår i syfte att hitta ett brett spektrum av effektiviseringsmöjligheter. Försöket löper på men det är tydligt att det behöver ytterligare tid och kommer att fortsätta under 2025. Bedömningen är att det tar tid innan effekter kan uppnås på grund av den tid som under en period behöver lägga på inläring.

En hypotes är att om den centrala förvaltningen och administrationen skulle kunna effektivisera sin arbetstid med fem procent som skulle kunna användas till annat motsvarar det arbetstid till en kostnad av 1,8 mkr. Detta är ett mål att arbeta mot på kort sikt där tiden inledningsvis skulle kunna användas till annat som ger mer kundnytta och kommer invånare och brukare till gagn. På längre sikt skulle det kunna minska antalet anställda.

Minska elevdatorer

I Ale har alla elever i grundskolan årskurs 1–9 varsin dator. Detta är ett vanligt sätt för skolorna att hantera digitalisering som både mål och medel. Målet är att eleverna ska tillägna sig den kunskap som återfinns i läroplanen avseende digitalisering samt, som medel, att lärande ska kunna bli mer effektivt. Det har, bland annat genom AI, tagits stora tekniska steg inom området individualiserat stöd till lärande som bör ge effekt de kommande åren.

Om elever i årskurs 1 och årskurs 2 delar en dator på två elever innebär en besparing med 1,2 mkr. I årskurs 3 är det inte möjligt då alla de nationella delproven ska genomföras digitalt. Beräkning är gjord utifrån elevtalsbudget 2025 och budget för elevdatorer för 2025.

4.3 Pågående eller redan genomförda prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Pågående prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar beskrivs under målet om innovation och ständiga förbättringar

- Anpassning av lokaler
- Minska antal administrativa tjänster
- Administration och IT
- Sysselsättning och fullföljda studier
- Utvecklad samverkan med socialtjänsten

Genomförda prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Genomlysning av centrala resursenheter

En genomlysning av centrala särskilda undervisningsgrupper och centrala resurser och insatser har genomförts. Medel har omprioriterats för att möta eleverna på sina befintliga skolor och de centrala närvaroteamen har blivit skolsociala team på skolorna.

Ändrad arbetsorganisation F-6

En utveckling av organisationen i Ales F-6 skolor, då de ofta har mindre enheter, pågår med syfte att skapa likvärdiga förutsättningar för elever och medarbetare. Genom att skapa större enheter kan arbetet samordnas kring att vara en attraktiv arbetsgivare och erbjuda heltidstjänster inom legitimationsyrken, samordna administrativa uppgifter och skapa en mer stabil ekonomi samt en arbetsorganisation som kan anpassas utifrån nya och förändrade förutsättningar, både i statligt och kommunalt perspektiv.

4.4 Ej för året prioriterade förbättringar, effektiviseringar och besparingar

Nedanstående förslag till besparing redovisades i nulägesanalysen men prioriteras inte i denna nämndplan eftersom satsningar på kompetensförsörjning behöver prioriteras.

Minskad satsning avseende kompetensförsörjning

Att minska kompetensförsörjning fungerar på kort sikt men förmodligen inte på längre sikt då nya nationella riktlinjer för vidareutbildning av lärare träder i kraft under hösten 2025 och finansieringen av detta inte är klar. En minskad satsning på kompetensförsörjning har även långsiktiga konsekvenser på kvalitet på undervisningen.

5 Ekonomisk sammanfattning

5.1 Ekonomisk sammanställning

Besluts/verksamhetsområden Belopp i tkr	2025		2026
	Prognos	Budget	Budget
Utvecklingsreserv	-8 283	-8 283	-13 396
Förvaltningschef	-13 565	-18 165	-11 586
Administration	-13 304	-13 304	-13 240
IT-Budget	-8 163	-8 163	-8 163
Köpta & sålda platser förskola	-23 095	-23 095	-23 913
Förskola	-217 739	-217 739	-214 384
Vchef Barn och-elevhälsa och social hållbarhet	-10 632	-10 632	-9 476
Elevhälsan	-25 765	-25 765	-31 005
Flerspråkighet	-11 119	-11 119	-11 335
Familjecentralen	-1 072	-1 072	-933
Vchef gymnasiet, anpassad, komvux	-4 714	-4 714	-5 802
Anpassad grundskola	-22 437	-22 437	-31 207
Anpassad skola köpta & sålda platser inkl taxi	-23 230	-23 230	-22 271
Gymnasieskola egen regi	-25 730	-25 730	-22 758
Gymnasieskola köpta & sålda platser	-146 201	-148 201	-158 405
Komvux	-11 962	-11 962	-12 855
Grundskola köpta & sålda platser inkl. skolskjuts	-50 920	-50 920	-54 277
Grundskola	-412 222	-412 222	-426 683
Totalt	-1 030 153	-1 036 753	-1 071 689

En förändring i utbildningsnämndens budget för 2026 är minskningen av antalet barn i förskolan och elever i grundskolan. För tredje året i rad sker en minskning i målgruppen 1–5 år, dock i mindre omfattning. Enligt den senaste befolkningsprognosen förväntas dock en ytterligare minskning vilket kan innebära att en del av tilldelningen går tillbaka till utvecklingsreserven.

För 2026 sker en liten minskning även i åldrarna 6–15 år. För grundskolan är det god överensstämmelse med befolkningsprognosen. Gymnasieelever 16–18 år ökar med 26 elever enligt den tilldelade målgruppsmodellen. Den senaste befolkningsprognosen visar dock ytterligare 33 personer i ålder 16–18 år vilket innebär att den kostnadsökningen behöver täckas av utvecklingsreserven.

Utbildningsnämnden fick i kommunfullmäktiges beslut en riktad tilldelning om 22,7 mkr. 10,4 mkr av dessa är engångsmedel för 2026.

- Test av tvåläraresystem inom årskurs 7 (engångsmedel)
- Satsning på elevhälsoteam (Skolsociala team enligt ändring) för minskad skolfrånvaro (engångsmedel)
- Kulturgaranti
- Bibehålla lärartäthet inom grundskola
- Bibehålla personaltäthet inom förskola

Till år 2026 minskar de sociala avgifterna för personalkostnader från 42,00 procent till 40,66 procent, vilket innebär en lägre personalkostnad. Utbildningsnämnden har därför en minskad budgetram i motsvarande storlek om cirka 6,6 mkr. Att personalkostnaderna ändå kan öka beror på den löneglidning som påverkar varje år genom att de nyanställda har en högre lön än de som lämnar.

Utbildningsnämnden fick i budget år 2025 engångsmedel på 14,8 mkr som lämnas tillbaka 2026. Dessa avsåg:

- Stötdämpning förskola
- Kompensation kostnader för ökade taxikostnader för skolskjuts

Uppdraget att avsätta 0,25 procent av budgeten innebär att cirka 2,7 mkr finns för politisk prioritering som redovisas under uppdragets rubrik.

Besluts-/verksamhetsområden

Utvecklingsreserv

En procent avsätts i enlighet med regeln till utvecklingsreserven. Den är avsedd att användas för målgruppsförändringar under året eller till att täcka eventuella uppkomna underskott. Utöver detta har 0,25 procent avsatts till innovation och förbättringar i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Ledning och administration

Budgetramen inför 2026 minskar jämfört med 2025 års ram. Den primära anledningen till detta är att PO-medlen för 2025 har lämnats tillbaka till kommunfullmäktige. Den centrala administrationen kommer att fortsätta arbeta med att effektivisera det administrativa arbetet inom förvaltningen.

Förskola inklusive pedagogisk omsorg

För tredje året i rad sker en minskning i målgruppen 1–5 år, denna gång minskar målgruppsersättningen med 4,3 mkr, motsvarande 36 barn. Prognosen för personaltäthet, grundbemanning är 2026 cirka 5,3 barn per heltidsanställd personal och knappt fem barn per heltidsanställd personal inklusive löparteam (det är den senare siffran som jämförs nationellt).

Under 2025 avyttrades Byvägens förskola, Björklövens förskola samt Nolängens förskola inför höstterminen 2025. Den ekonomiska effekten för 2025 var begränsad, helårseffekt av effektiviseringen sker först 2026.

För att anpassa de 4,3 mkr i minskad målgruppsersättning är det möjligt att stänga ytterligare någon förskola under 2026. Bedömningen är dock att det är en tillräcklig åtgärd att minska antalet öppna avdelningar på befintliga förskolor utefter behov. Det kräver en aktiv planering av placering av barn och planering av personal. Det kan innebära att vårdnadshavare inte får plats på önskad förskola om inte tillräckligt antal barn uppnås för att öppna en stängd avdelning. Inför 2027 visar prognosen på en ytterligare minskning av antalet barn och stängning av en eller flera förskolor blir aktuellt igen.

Förskola, köpta och sålda platser

Inför 2026 ökar budgetramen för köpta och sålda. Det beror på indexuppräknings av priserna för köpta och sålda platser.

Grundskola, förskoleklass och fritidshem

Medel har tilldelats för att bibehålla lärartätheten inom grundskolan. Den ligger för hösten 2025 på cirka 13 elever per lärare i grundbemanning vilket är ungefär samma nivå som genomsnittet för kommungruppen pendlingskommuner nära storstad, men en jämförelsevis låg nivå jämfört med Göteborgsregionen och kommuner som Ale jämfört sig med. Enligt statistik i Kolada har 38 kommuner lägre lärartäthet än Ale, jämfört med 24 föregående år, endast kommunala skolor inräknade. Uppdraget om tvärlärsystem kommer att innebära en ökning av lärartätheten.

I syfte att arbeta förebyggande mot skolfrånvaro har medel prioriterats från 0,25%-uppdraget för att anställa 4–5 lärare för läs- och skrivutveckling på lågstadiet.

Fritidshemmets bemanning har över tid varit låg i Ale, men förbättrades något under 2024. 26,4 elever per personal jämfört med 28 föregående år. En tydligare ekonomistyrning innebär prognosen för 2026 närmar sig jämförelsekommunerna med cirka 23 elever per personal.

Grundskola, köpta och sålda platser samt skolskjuts

För 2026 har budgeten för köpta platser, skolskjuts och specialskolor ökat mellan åren. Kostnaderna för de köpta platserna ökar främst på grund av indexuppräknings men också på grund av ett antal dyrare placeringar. De sålda platserna förväntas minska mellan åren vilket innebär minskade intäkter.

Verksamhetschef Social hållbarhet samt Barn- och elevhälsa

Budgetramen för verksamhetschefen har minskat mellan åren, vilket beror på minskade lokalkostnader och växling av tjänst till elevhälsan. Satsningen på kulturgarantin har även budgeterats hos verksamhetschef för social hållbarhet.

Elevehälsa inklusive skolsociala teamet

Budgetramen för elevhälsan räknas upp inför 2026 med sedvanlig indexering för att matcha föregående års budgetram.

Flerspråkighet

Inför budgeten för 2024 fick flerspråkighetsenheten i uppdrag att effektivisera verksamheten motsvarande cirka tre tjänster. Under 2025 har arbetet med denna effektivisering pågått och slutförts. Flerspråkighet har också fått en indexering av sin budgetram inför det nya året, med samma antal budgeterade tjänster som föregående år.

Familjecentralen

Familjecentralen har fått en indexering av sin budgetram inför det nya året, vilket innebär samma budgetförutsättningar som föregående år.

Verksamhetschefsansvar gymnasiet, anpassad skola och komvux

Inför 2025 minskar budgetramen med -55,8 procent i jämförelse med 2024 års ram. Minskningen av ramen beror på inrättandet av det nya verksamhetsområdet Barn och-elevhälsa och social hållbarhet, där personalen förflyttats till det nya verksamhetsområdet.

Anpassad grundskola och gymnasieskola

Budgetramen för anpassad grundskola är inför 2026 uppräknad enligt en ny modell för målgruppsättning. Föregående år baserades målgruppsättningen på en procentandel av invånarantalet i de aktuella åldersgrupperna. Inför 2026 har tilldelningsförfarandet ändrats och grundas nu i stället på det prognostiserade elevantalet, vilket ger en mer rättvisande målgruppsättning. Detta innebär att elevpengen inom anpassad skola ökar i förhållande till ordinarie indexuppräkning.

Elevtalet för anpassad grundskola beräknas öka mellan åren, elever inom anpassat gymnasium ökar något (anpassad gymnasieskola består enbart av köpta platser).

Gymnasium köpta och sålda platser

Budgetramen för köpta och sålda gymnasieplatser ökar mellan åren. Inför 2026 indexerar prislistan från Göteborgsregionen (GR) med i genomsnitt 3,25 procent, vilket påverkar kostnaderna för de köpta gymnasieplatserna för elever från Ale. Dessa kostnader kan Ale inte styra över, utan de beror på vilka gymnasieprogram kommunens elever väljer att studera under 2026. Till hösten 2026 räknas elevunderlaget öka kraftigt, i nuvarande budget har majoriteten av de ökade platserna lagts på en köpt plats, samtidigt som man i budget utgått från att Älvgymnasiet kommer bibehålla sitt nuvarande elevtal.

Älvgymnasiet

Budgetramen för Älvgymnasiet minskar mellan åren. Elevpengen har indexerats med 3,25 procent, vilket motsvarar förslaget från Göteborgsregionens prislista (GR). Minskningen av budget mellan åren beror på att man i budget räknat på mindre antal platser än det budgeterade antalet förr hösten 2025. Ambitionen är dock att Älvgymnasiet ska skala upp, men utifrån försiktighetsprincipen samt en planeringssynpunkt, har samma antal faktiska elever budgeterats som man har under hösten 2025, för hela budgetår 2026.

Komvux

Komvux har fått en indexering av sin budgetram inför det nya året, vilket innebär samma budgetförutsättningar som föregående år.

5.2 Investeringsplan

Investeringsplan utgår från budgetbeslut 2025. Ny investeringsplan antas av kommunfullmäktige i februari 2026.

Investeringsplan 2026–2029

(belopp i tkr)				
Investering, namn	2026	2027	2028	2029
Investeringar i nya lokaler	0	-13 000	-5 000	-21 000
Reinvesteringar i befintliga lokaler inkl. moduler	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
IT-investeringar	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

5.3 Verksamhetsmått

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2024	Utfall, delår 2, 2025	Budget 2026
Barnomsorg, barn 1-5 år	Antal barn i kommunala förskolor i Ale	1 718	1 696	1 622
	Antal barn i pedagogisk omsorg, kommunal i Ale	18	18	18
	- varav barn från andra kommuner i förskola och pedagogisk omsorg	7	12	10
	Ale-barn i fristående verksamhet	173	167	156
	Ale-barn i kommunal verksamhet i annan kommun	14	14	10
	Summa Ale-barn i förskola och pedagogisk omsorg	1 916	1 883	1 796
Grundskola Förskoleklass - årskurs 9	Elever årskurs F-6			
	Elever i kommunala skolor i Ale, F-6	3 044	3 039	3 002
	- varav elever från andra kommuner, F-6	51	49	40
	Ale-elever i andra skolor (fristående och kommunala) F-6	241	243	245
	- varav Ale-elever F-6 i fristående verksamhet	210	216	221
	- varav Ale-elever F-6 i kommunal verksamhet i annan kommun	31	27	24
	Summa Ale-elever, F-6	3 234	3 233	3 207
	Elever årskurs 7-9			
	Elever i kommunala skolor i Ale, årskurs 7-9	1 223	1 233	1 237
	- varav elever från andra kommuner, 7-9	48	47	35
	Ale-elever i andra skolor (fristående och kommunala) 7-9	175	177	182
	- varav Ale-elever 7-9 i fristående verksamhet	158	163	166
	- varav Ale-elever 7-9 i kommunal verksamhet i annan kommun	17	14	16
	Summa Ale-elever, 7-9	1 350	1 363	1 384
Summa Ale-elever, F-9	4 584	4 596	4 591	
Fritidshem	Antal barn på kommunala fritidshem i Ale	1 671	1 532	1 460
	Antal barn på kommunala fritidshem (anpassad grundskola) i Ale	21	24	31
	- varav barn från andra kommuner i fritidshem	17	15	23
	Ale-barn i andra fritidshem (fristående och kommunala)	177	167	175
	- varav Alebarn på fritidshem i fristående verksamhet	160	154	167

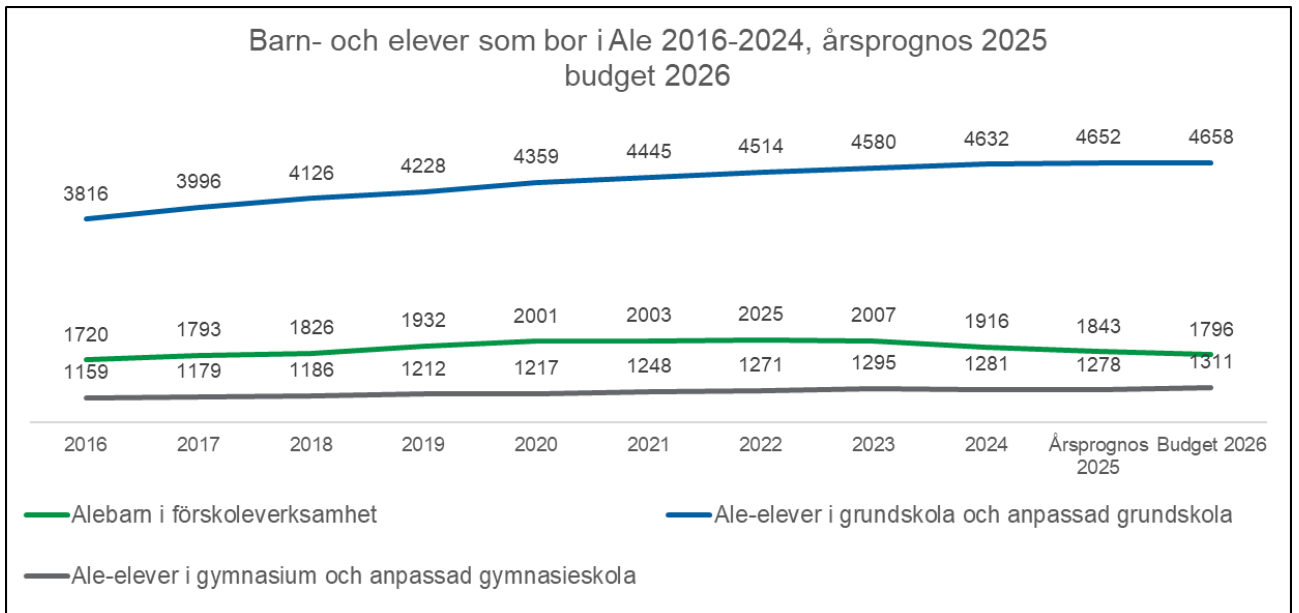
Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2024	Utfall, delår 2, 2025	Budget 2026
	- varav Alebarn på fritidshem i kommunal verksamhet i annan kommun	17	13	8
	Summa Ale-barn i fritidshem	1 852	1 708	1 643
	Antal barn på kommunala fritidsklubbar, årskurs 4–6, i Ale	161	179	166
	- varav barn från andra kommuner i fritidsklubbar	4	3	0
Anpassad grundskola	Antal elever i kommunal anpassad grundskola i Ale	44	51	60
	- varav barn från andra kommuner i anpassad grundskola	0	0	0
	Ale-elever i annan anpassad grundskola (fristående och kommunal)	2	2	2
	Summa Ale-elever i anpassad grundskola	46	53	62
	Integrerade Ale-elever i anpassad grundskola	2	2	5
Modersmålsundervisning och studiehandledning	Elever som har modersmålsundervisning	609	575	
	Elever som har studiehandledning	82	78	
Gymnasium	Antal elever i Ale gymnasium	124		
	-varav elever från andra kommuner	26		
	IM-komvux			
	Antal elever på Älvgymnasiet		122	134
	-varav elever från andra kommuner	25	28	32
	Ale-elever i andra gymnasieskolor (fristående och kommunala)	1 156	1 154	1 181
	Summa Ale-elever i gymnasium	1 254	1 248	1 283
Anpassad gymnasieskola	Ale-elever i anpassad gymnasieskola (fristående och kommunala i andra kommuner)	27	27	28
Summering	Antal Ale-barn och elever i förskola grundskola och gymnasium	7 829	7 809	7 765
Kommunala aktivitetsansvaret	Antal ungdomar inom kommunala aktivitetsansvaret	105	117	
	-varav i arbete eller studier	44	44	
Komvux	Antal elever på gymnasial och grundläggande nivå	408	425	
	Antal på gymnasial och grundläggande nivå (omräknat till heltidsplatser)	83,7	107	
	- varav elever från andra kommuner, komvux	19	23	
	Ale-elever komvux som har fått utbildning beviljad i annan kommun	51	27	
	Antal elever på SFI	182	162	
	- varav elever från andra kommuner, SFI	51	47	
	Ale-elever SFI i annan kommun	9	9	

De flesta verksamhetsmått är beräknade på ett genomsnitt av 12 månader. Modersmål, kommunala aktivitetsansvaret och komvux budgeteras inte, men finns med för uppföljning.

Barn- och elevantalet har under flera år ökat men sedan 2023 har barnantalet minskat inom förskolan och kommer fortsätta att minska enligt prognos. Inom grundskola ökar antalet något, men minskar i de kommunala skolorna, det är främst barn från andra kommuner som förväntas minska. I gymnasium fortsätter elevantalet att öka.

Barn och elever boende i Ale

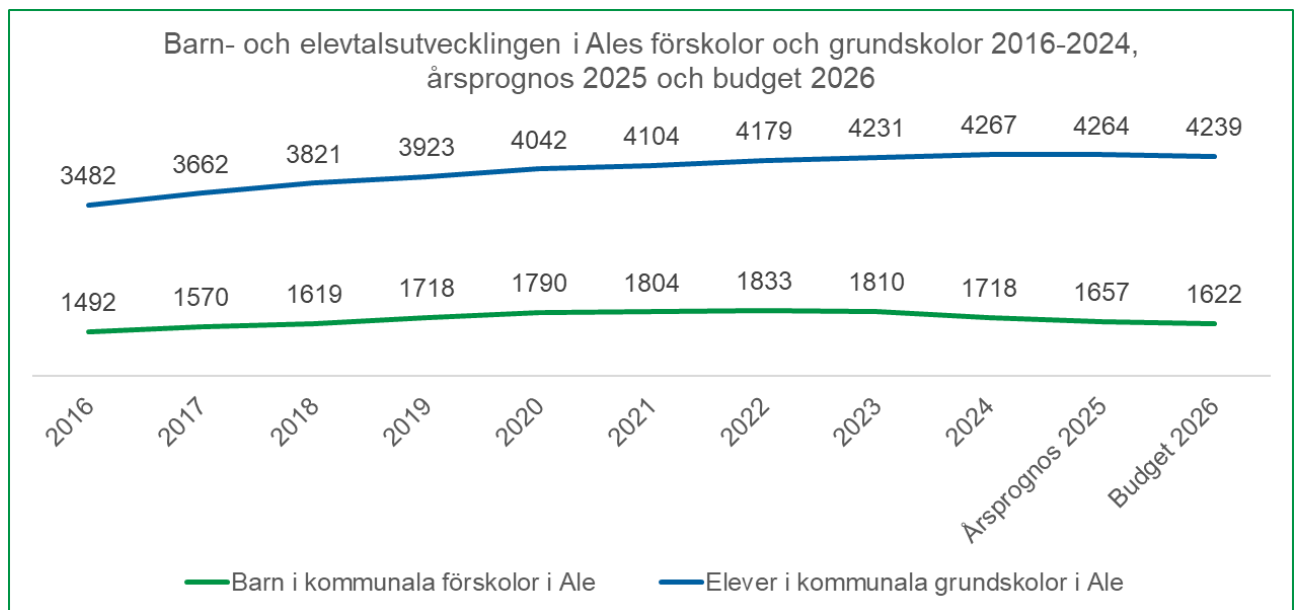
Diagrammet nedan visar barn- och elevtalsutvecklingen de senaste nio åren samt prognos för 2025 och budget 2026 för alla barn som bor i Ale och är inskrivna i förskola och skola, oavsett vilken förskola eller skola de går i.

Barn- och elevtalsutveckling barn och elever boende i Ale i samtliga förskolor och skolor i och utanför Ale 2016–2024, prognos 2025 och budget 2026. Källa: Verksamhetsstatistik i Ale

Barn och elever i Ales kommunala förskolor och skolor

Diagrammet nedan visar barn- och elevtalsutvecklingen i Ales kommunala förskolor och grundskolor 2016–2024 samt prognos för 2025 och budget 2026.

Barn- och elevtalsutveckling i Ales kommunala förskolor och grundskolor 2016–2024, prognos 2025 och budget 2026. Källa: Verksamhetsstatistik i Ale

6 Organisation och basverksamhet

6.1 Reglemente och nämndens uppdrag

Utbildningsnämnden ska med uppmärksamhet främja och följa utvecklingen i de frågor som ingår i nämndens verksamhetsområde, ta de initiativ och framlägga de förslag som nämnden finner påkallade. Ankommer det på kommunfullmäktige att fatta beslut i ärende inom utbildningsnämndens verksamhetsområde, ska nämnden bereda fullmäktigeärendet och verkställa fullmäktiges beslut.

Utbildningsnämnden ansvarar för den del av det allmänna skolväsendet som åvilar kommunen och fullgör kommunens uppgifter enligt skollagen. Med skollagen avses i detta reglemente förutom skollagen även förordningar och andra författningar utfärdade inom skollagens område.

När det i annan författning än skollagen hänvisas till den eller de nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt skollagen, har utbildningsnämnden ansvaret för den uppgift författningen anger. Nämnden ansvarar bland annat för följande kommunala verksamheter.

- Förskola
- Fritidshem
- Förskoleklass
- Grundskola
- Anpassad grundskola
- Gymnasieskola
- Kommunal vuxenutbildning
- Särskild utbildning för vuxna
- Utbildning i svenska för invandrare

Utbildningsnämnden får bedriva uppdragsutbildning.

Ur reglementet, antaget av kommunfullmäktige den 4 mars 2024, KF § 36 Diarienummer KS.2024.32

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsfulla individer och medborgare. *Skollag (2010:800) 1 kap, 4 §*

6.2 Beskrivning av basverksamhet

Förvaltningsorganisation

Utbildningsförvaltningen är indelad i fyra verksamhetsområden och en administrativ enhet:

- Förskola, pedagogisk omsorg och ansvaret för kommunens hantering av fria alternativ
- Grundskola och anpassad grundskola årskurs F-6, fritidshem och fritidsklubb
- Grundskola och anpassad grundskola årskurs 7-9, gymnasium och komvux
- Social hållbarhet samt barn- och elevhälsa
- Administrativ enhet

6.2.1 Förskola och pedagogisk omsorg (ålder 1-5 år)

Förskolan har uppdraget att lägga grunden för det livslånga lärandet. Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda en trygg omsorg. Leken är viktig för varje barns utveckling och lärande och ska därför medvetet användas för att lustfyllt stimulera fantasi, inlevelse, kommunikation och förmåga till symboliskt tänkande samt förmåga att samarbeta och lösa problem. Verksamheten ska utgå från barnens erfarenheter, intressen, motivation och drivkraft att söka kunskap och barnen ska därför vara delaktiga och ha inflytande över miljöns utformning och planeringen av verksamheten.

Ale kommun har 21 förskolor samt pedagogisk omsorg med dagbarnvårdare i Skepplanda och Älvängen. Förskola erbjuds inom fyra månader till alla som har rätt till och söker plats. Kommunens förskolor har öppet klockan 06.00–18.00 men pedagogisk kvälls- och nattomsorg kan, om kommunens kriterier är uppfyllda, erbjudas även utanför dessa tider måndag till torsdag. För förskolebarn med vårdnadshavare finns också öppen förskola i Nödinge och Älvängen som är öppna fyra dagar per vecka tillsammans. Öppna förskolan är en del av familjecentralerna som även har barnmorskemottagning, barnvårdscentral och social rådgivning. Alla kommunens barn är välkomna till familjecentralen oavsett vårdval/val av BVC.

6.2.2 Fritidshem

Undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklass och skola genom att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat samt utgå från elevernas behov, intressen och initiativ. Undervisningen syftar till att främja elevernas fantasi och förmåga att lära tillsammans med andra genom lek, rörelse och skapande genom estetiska uttrycksformer samt med utforskande och praktiska arbetsätt. Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklass och grundskola genom att arbeta mot målen i läroplanen för fritidshem samt syfta till att ge eleverna en meningsfull fritid.

Fritidshemmet är främst för elever i årskurs F–3, medan elever i årskurs 4–6 i huvudsak går i fritidsklubb.

6.2.3 Förskoleklass och grundskola (ålder 6–16 år)

Förskoleklassens utbildning utgår från en helhetssyn på eleven. Undervisningen i förskoleklass ska syfta till att stimulera elevernas allsidiga utveckling och lärande. Undervisningen ska ta sin utgångspunkt i elevernas behov och intressen samt i det kunnande och de erfarenheter som eleverna tidigare har tillägnat sig, men också kontinuerligt utmana eleverna vidare genom att inspirera till nya upptäckter och kunskaper. I undervisningen ska eleverna erbjudas en variation av arbetsätt, uttrycksformer och lärmiljöer som gynnar övergången från förskola till skola och fritidshem (Lgr22).

Enligt skollagen (SFS 2010:800) ska skolan vara likvärdig och alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet. Verksamheten ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper (Lgr22). Eleverna ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Skolan ska kompensera för elevers olika bakgrund och förutsättningar samt sträva efter att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Den obligatoriska verksamheten inom nämndens ansvar består av 14 registrerade grundskoleenheter. Skolorna är fördelade i kommunens olika placeringsområden och har olika åldersfördelning. I söder är Surteskolan F–6 och kommunens enda F–9 skola Bohusskolan placerade. I de centrala delarna av kommunen finns Nödingeskolan F–3 och Kyrkbyskolan 4–6 som bildar en organisatorisk enhet F-6, Nolskolan F–6, Himlaskolan F–6 som bildar en organisatorisk enhet F-6 och Da Vinciskolan 7–9 som är uppdelad på två enheter. Längst norrut i kommunen ligger Garnvindeskolan F–3, Alboskolan 4–6, som bildar en organisatorisk enhet F-6, Kronaskolan F–6, samt Aroseniuskskolan 7–9 som är uppdelad på två skolenheter.

6.2.4 Anpassad grundskola

Anpassad grundskola är en skolform som är rättighetslagstiftad vilket innebär att det finns ett ansökningsförfarande. Vårdnadshavare ansöker om plats och ett mottagningsteam utreder om eleven är behörig till anpassad

grundskola.

Verksamheten ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Skolan ska dessutom arbeta för att kompensera för elevers olika bakgrund och förutsättningar. Eleverna ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Det innebär att skolan ska sträva efter att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden samt främja lusten att lära. Alla som arbetar i skolan ska verka för att utbildningen främjar de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen syftar till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsställande individer.

Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.

Anpassad grundskola är organiserad som en enhet och undervisningen bedrivs i Älvängen, på Kronaskolan för årskurs 1–6 samt Orion där delar av årskurs 1-3 bedriver sin verksamhet och på Aroseniussskolan för årskurs 7–9. Ett antal elever går individintegrerade på sin hemskola med specialpedagogiskt stöd. Kommunen har ingen egen anpassad gymnasieskola utan Ale köper platser inom ramen för Göteborgsregionens samverkansavtal för gymnasiet och anpassad gymnasieskola.

6.2.5 Gymnasium

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom gymnasieskolan syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Från och med hösten 2025 startade Älvgymnasiet nationella gymnasieprogram och kom igång med Barn- och fritidsprogrammet, Vård- och omsorgsprogrammet, Bygg- och anläggningsprogrammet samt Industritekniska programmet. På Älvgymnasiet bedrivs också sen tidigare introduktionsprogrammen: individuellt alternativ (IMA), språkintrouktion (IMS) samt yrkesintroduktion (IMY) med yrkesintroduktion.

Reformen Gy25 började gälla 1 juli 2025 och innebär att gymnasieskola går ifrån kursbetyg och ersätts av ämnesbetyg, betygsättningen ska baseras på en sammanvägd bedömning av en elevs kunskaper i ett helt ämne. Reformen syftar till att ge eleverna mer tid att utveckla sina kunskaper och att betygen bättre ska spegla elevens samlade kompetens.

Hemkommunen har enligt skollagen (2010:800) ett aktivitetsansvar för ungdomar som inte studerar i gymnasieskolan och som inte fyllt 20 år. Genom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är kommunerna skyldiga att uppmärksamma och erbjuda lämpliga insatser till ungdomarna. Hemkommunen ska även löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som tillhör målgruppen för aktivitetsansvaret är sysselsatta. Kommunen ska erbjuda ungdomarna lämpliga individuella åtgärder. I första hand ska åtgärderna syfta till att ungdomarna börjar på eller återupptar en utbildning och i andra hand att de får en annan sysselsättning som exempelvis arbete. Ale köper nästan alla platser i gymnasieskolan inom ramen för Göteborgsregionens samverkansavtal för gymnasiet.

6.2.6 Enheten för flerspråkighet

Enheten för flerspråkighet är en central enhet som tillhandahåller modersmålsundervisning och studiehandledning. Verksamheten riktar sig till elever 1–9 grundskola, anpassad grundskola samt gymnasium och anpassat gymnasium som har ett annat modersmål än svenska. Undervisningen genomförs på modersmålet. Studiehandledning riktar sig till elever som behöver stöd i sitt modersmål för att bättre förstå och tillgodogöra sig undervisningen och nå kunskapsmålen.

6.2.7 Barn- och elevhälsa

Barn- och elevhälsan är centralt organiserad med professionerna skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog och skolläkare. De fyra professionerna ingår, tillsammans med lokal specialpedagog, i skolornas elevhälsoteam som leds av rektor. Elevhälsans uppdrag är att främst vara förebyggande och hälsofrämjande, elevhälsoteamet ska stödja elevers utveckling mot läroplanernas mål. I centrala elevhälsan arbetar även en skollogoped.

I förskolornas barnhälsoteam deltar psykolog och logoped tillsammans med förskolans rektor och specialpedagog. Syftet med barnhälsoteamet är att förstärka det förebyggande och främjande arbetet som görs i förskolorna, och att tillföra bredare kompetens i arbetet med förskolebarnen.

6.2.8 Vuxenutbildning

Enligt skollagen (2010:800) är det gemensamma målet för kommunal vuxenutbildning, anpassad utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare (SFI) att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Vuxenutbildningen ska, enligt skollagen (2010:800), utformas utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Utbildningen kan ha formen av undervisning, handledning och vägledning samt bedömning av måluppfyllelse och kunskaper. Från den 1 juli 2025 förändrades utbildningen i komvux på gymnasial nivå eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. I stället för kursbetyg utfärdar verksamheten ämnesbetyg och varje ämne är uppdelat i en eller flera nivåer. Innehållet i studierna har också uppdaterats för att passa framtidens studier och yrkesliv.

Vuxenutbildningen syftar till att överbygga utbildningsklyftorna och verka för ökad jämlikhet och social rättvisa. Den ska tillgodose de vuxnas individuella önskemål om vidgade utbildningsmöjligheter, ge tillfälle att komplettera tidigare utbildning samt att kontinuerligt skaffa sig nya kunskaper och kompetenser för ett föränderligt samhälls- och arbetsliv. Den kommunala vuxenutbildningen har en viktig funktion i Ale kommuns arbete med hållbarhet, enligt Agenda 2030. Ansvar för idag av den kommunala vuxenutbildningen med uppdrags- och påbyggnadsutbildningar, utbildning i svenska för invandrare (SFI) och anpassad utbildning för vuxna. Vissa utbildningar som Ale inte kan erbjuda köps in av externa aktörer och kommuner, främst inom GR. Inom ramen för GRs samverkansavtal för yrkesvuxenutbildning erbjuder vuxenutbildningen i Ale i samverkan tillsammans med övriga 12 kommuner.